

KOULULAISTEN
AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA
UTAJÄRVEN KUNNASSA

Toimintasuunnitelma

Sivistyslautakunta
23.4.2005
Päivitys 11.9.2008

Päivitys 27.4.2011

Päivitys 19.9.2016

Päivitys 01.08.2020

SISÄLLYS

JOHDANTO

1 Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat

1.1 Arvopohja ja tehtävä

1.2 Aamu- ja iltapäivätoimintaa ohjaavat linjaukset

2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet, yhteistyö ja tiedonkulku

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

2.3 Eettisen kasvun tukeminen

2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

3 Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällölliset painoalueet ja suunnittelun periaatteet

4 Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

4.1 Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana

4.2 Yhteistyö toiminnan järjestämisessä

5 Aamu- ja iltapäivätoiminnan koordinointi, järjestäminen ja arviointi

5.1 Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen Utajärvellä

5.2 Ryhmäkoko ja kuljetus

5.3 Maksut

5.4 Toimintaan hakeminen ja valintaperusteet

5.5 Henkilöstö

5.6 Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

5.7 Arviointi

JOHDANTO

1 Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen lähtökohdat

AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNALLA tarkoitetaan perusopetuslain 8 a luvun mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua toimintaa. Perusopetuslain 48 a §:n 3 momentin mukaisesti Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet. Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee järjestää uusien perusteiden mukaisesti 1.8.2011 alkaen. Näissä perusteissa käytetään aamu- ja iltapäivätoiminnassa olevasta oppilaasta nimitystä lapsi. Toiminnassa lapsi ei ole oppilaan roolissa. Luvussa 4 oppilas -nimitystä käytetään, kun viitataan perusopetuksessa määriteltyyn oppimisen ja koulunkäynnin tukeen.

1.1 Arvopohja ja tehtävä

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin, joita ovat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinkelpoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. Toiminnan tulee perusopetuksen tavoin edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä yksilön oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista.

Toiminnan tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä, luoda perustaa hyvälle vapaa-ajanviettotavoille ja auttaa perheitä kasvatustehtävän toteuttamisessa. Tarkoituksena on myös ennaltaehkäistä riskitekijöitä, jotka liittyvät lapsen valvomattomaan ajankäyttöön ja yksinoloon. Toiminnalla pyritään edistämään yhteiskunnallista tasa-arvoa ja ehkäisemään syrjäytymistä. Lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia edistetään myös koulunkäynnin ja oppimisen näkökulmasta unohtamatta varhaista tuen tarpeen tunnistamista ja moniammatillista yhteistyötä.

1.2 Aamu- ja iltapäivätoimintaa ohjaavat linjaukset

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yhteiskunnallisena lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle ennen ja jälkeen koulupäivän. Toiminnan järjestämiseen liittyvien ratkaisujen, toimintatapojen ja toimintaympäristön tulee tukea asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa huolehditaan toimintaympäristön turvallisuudesta ja siitä, että lapset eivät joudu kiusaamisen, häirinnän

tai väkivallan kohteiksi.

Hyvin ja laadukkaasti järjestetty aamu- ja iltapäivätoiminta ohjaa lasten tarpeet ja edellytykset huomioon ottaen lapsia kasvamaan vähitellen aktiiviseen, terveelliseen ja kestävään elämäntapaan sekä elämään kansainvälistyneessä ja teknologisoituneessa maailmassa. Aamu- ja iltapäivätoiminta on ryhmätoimintaa, ja ryhmää ohjaavat säännöt ja arvot muovaavat osaltaan lasten sosiaalista kasvua.

Aamu- ja iltapäivätoiminta tulee rakentaa jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle, ja sen lähtökohtana ovat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Toiminnalla on myös oma erityisluonteensa, jossa painottuu laadukas vapaa-ajan toiminta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa painotetaan lapsen omia kokemuksia. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat yksilölliset ja yhteisölliset sekä sosiaaliseen kasvuun liittyvät näkökohdat. Tavoitteena on tarjota lapselle hänen tarpeensa huomioonottavaa, monipuolista ja virkistävää toimintaa sekä antaa myös mahdollisuus lepoon ja itsekseen oloon. Koulupäivän aikana tapahtuneet asiat tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa toiminnassa huomioon.

Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään eri toimijoiden välistä moniammatillista yhteistyötä ja yhteistyötä perheiden kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on lisätä tuntemusta lapsista ja auttaa heidän tarpeidensa tunnistamista sekä parantaa toiminnan laatua.

On suositeltavaa, että aamu- ja iltapäivätoiminta sisältyy kunnalliseen lasten – ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet, yhteistyö ja tiedonkulku

2.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Kotien työtä tuettaessa lähtökohtana on, että lapsen huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Ohjaajilla on aamu- ja iltapäivätoiminnassa ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta. Toiminnan merkittävänä tavoitteena on koulun ja kotien kasvatustyön tukeminen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee olla luonteva osa koulun omaa toimintaa.

Yhteistyö ja hyvä tiedonkulku ovat laadukkaan toiminnan peruslähtökohdat. Laadukas aamu- ja iltapäivätoiminta perustuu keskinäiseen kunnioitukseen, tasa-arvoisuuteen, sujuvaan ja joustavaan yhteistyöhön ja tiedonkulkuun kodin, koulun sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan välillä. Tähän pääsemiseksi edellytetään ohjaajien, koordinaattorin ja

muun kouluväen välillä säännöllistä yhteistyötä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyö lasta koskevissa asioissa toimii aina lasten huoltajien luvalla ja ohjaajien salassapitovelvollisuus huomioiden. Yhteisen päämäärän tulee myös näkyä yksittäistä lasta koskevien asioiden hoidossa, tiedonsiirrossa ja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön osallistumisessa tarpeen mukaan lasta koskeviin neuvotteluihin huoltajien luvalla. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle.

Syyslukukauden alkavalla viikolla järjestetään Utajärvellä uusille, toiminnassa aloittaville huoltajille ja lapsille tutustumispäivä aamu- ja iltapäivätoimintaan. Tuolloin paikalla ovat kaikki toiminnan ohjaajat sekä aamu- ja iltapäivätoiminnasta vastaava Utajärven koulun apulaisjohtaja, joka koordinoi toimintaa. Tutustumispäivän tarkoituksena on tiloihin ja ohjaajiin tutustuminen ja siten toiminnan aloittamisen helpottaminen ja yhteistyön luominen kotien ja aamu- ja iltapäivätoiminnan välille. Tutustumispäivän ajankohta ilmoitetaan postitse.

Toiminnan jo alettua, huoltajan hakiessa lapsen iltapäivällä, hänelle kerrotaan lyhyesti miten iltapäivä on sujunut. Ajankohtaisista asioista ja erillistapahtumista tiedotetaan koteja Wilman kautta. Akuutteja yhteydenottoja vaativia tilanteita varten on aamu- ja iltapäivätoiminnan puhelin, johon huoltajat voivat ottaa yhteyttä työpäivän aikana.

2.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on lasten hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen. Ohjaajan myönteisellä suhtautumisella ja läsnäololla on tässä suuri merkitys. On tärkeää, että jokainen lapsi kokee olevansa arvostettu ja hyväksytty. Lapset tarvitsevat myös kaveripiirin hyväksyntää ja tunteen ryhmään kuulumisesta. Yhdessä toimimalla opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavia taitoja, kuten vastavuoroisuutta ja erimielisyyksien ratkaisua myönteisin keinoin. Lapsia ohjataan tunnistamaan erilaisia tunteita ja säätelemään omaa toimintaansa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee sekä kasvuympäristönä että ilmapiiriltään olla kiireetön ja turvallinen. On tärkeää, että toiminnassa lapsilla on mahdollisuus sekä levähtämiseen ja rauhoittumiseen että ulkoiluun ja liikkumiseen. Maittava välipala lisää hyvinvoinnin kokemusta.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan luodaan toiminnan alussa omat säännöt. Utajärvellä toimiva aamu- ja iltapäivätoiminta noudattaa yhteneväisiä sääntöjä koulun kanssa. Yhteisten sääntöjen ja rajojen tarkoituksena on antaa lapselle kokemus turvallisuudesta ja välittämisestä. Niiden tarkoituksena on selkeyttää aikuisen vastuuta ja myös lapsen vastuuta siitä, että kaikilla on hyvä olla toiminnassa mukana. Lapsen tulee ikätasonsa

mukaisesti saada itse osallistua yhteisten sääntöjen ja sopimusten muotoiluun.

2.3. Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen eettistä kasvua. Toiminnan eettisenä lähtökohtana on Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 luvussa 2.1. määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet. Eettisen kasvun tukemisessa on tärkeää erityisesti aikuisen antama käyttäytymisen malli, keskinäiset vuorovaikutussuhteet sekä arkipäivän tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset.

Lasta tulisi ohjata kasvamaan vähitellen vastuuseen:

- omasta hyvinvoinnista ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista, siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman käyttäytymisen aiheuttamista seurauksista ja tunteista sekä itselle että toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä sopimuksista ja annettujen ohjeiden noudattamisesta
- suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestävään elämäntapaan

2.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tavoitteena on osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen. Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. Toiminnassa tulee luoda tilanteita, jotka antavat lapsille mahdollisuuden päästä mukaan toiminnan suunnitteluun tai mahdollisuuden tulla kuulluksi. Toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee huomioida tyttöjen ja poikien kehityksen erot ja erilaiset tarpeet. Tavoitteena on, että syrjäytymistä aiheuttavat tekijät havaittaisiin mahdollisimman varhain ja että lapsen tukemiseen ja tuen järjestämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Tässä onnistuminen edellyttää monialaista yhteistyötä aamu- ja iltapäivätoiminnan, sosiaali- ja terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja kodin kesken. Toiminnassa tulee varautua ennalta myös yllättäviin tilanteisiin, kuten esim. miten toimitaan, jos lasta ei haeta iltapäivällä kotiin ja huoltajiin ei saada yhteyttä tai sattuu muuta sellaista, joka velvoittaa ohjaajia lastensuojelullisiin toimenpiteisiin.

3 Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällölliset painoalueet ja suunnittelun periaatteet

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällön suunnittelusta on opetushallituksen perusteissa annettu päälinjaukset. Toiminnalla on sisällöllisesti oma erityisluonteensa, jolle on ominaista toiminnan monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja vapaaehtoisuus.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältöjen suunnittelussa otetaan huomioon lapsen tarpeet ja omat toiveet. Lapsen ja ohjaajan yhteinen keskustelu siitä, millainen toiminta lasta kiinnostaa ja mikä tuottaa hänelle iloa, vaikuttaa toiminnan sisältöjen *käytännön toteutukseen*. Sisältöjä valitessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota leikkiin, luovaan toimintaan ja myönteisiin elämyksiin. Sisältö voi liittyä erilaisiin tavoitteellisiin harrastuksiin ja muuhun kehitystä tukevaan toimintaan kuten liikuntaan, käden taitoihin, kielelliseen ja kuvalliseen ilmaisuun, musiikkiin ja arkiaskareisiin. Myös välipalan nauttimiseen liitetään kasvatuksellista ohjausta. Lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen ateriarvontaan sekä hyviin ruokavalintoihin ja ruokailutapoihin kiireettömässä ympäristössä. Toiminnan sisältöä voivat olla myös erilaiset tiedolliset aihepiirit. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella voi olla huoltajan, opettajan ja ohjaajan kesken sovittavalla tavalla mahdollisuus läksyjien tekoon. Myös koulun kerhotoiminta ja taiteen perusopetus voivat olla lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaa. Sekä koulun että muiden kerhoja järjestävien tahojen yhteystiedot ja alkamisajankohdat julkaistaan koulun ilmoitustauluilla sekä kerhoja järjestävän tahon jakamalla erillisillä tiedotteilla.

Ohjaajat määrittelevät ja valitsevat yhteistyössä koordinaattorin kanssa toiminnan yksityiskohtaiset sisällöt ja toimintamuodot. Toiminnan yksityiskohtaisiin sisältöihin vaikuttavat tilat ja olosuhteet, tarjonta, toteuttajien omat vahvuudet, painotukset sekä käytännön mahdollisuudet toimintojen eriyttämiseen ja pienryhmätyöskentelyyn. Huoltajille tarjotaan mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun esimerkiksi laadun arvioinnin yhteydessä. Toimintasuunnitelmasta ja toiminnan sisällöstä tiedotetaan huoltajille Wilmassa sekä kunnan www-sivuilla.

Toiminnan tarkemmat suunnitelmat tehdään elokuussa ennen toimintakautta, jolloin henkilöstöresurssit, tilat ja lapsimäärä ovat selkeästi kaikilla tiedossa. Tehdään myös lukukaudeksi sitova yleinen kausisuunnitelma. Suunnitelmaa ovat tekemässä koordinaattorin johdolla toimintaa ohjaavat henkilöt sekä tarvittaessa rehtori. Suunnittelussa huomioidaan erityisesti em. tavoitteet, vuodenajat ja lapsilähtöisyys. Yksittäisestä viikko-päiväsuunnitelman toteuttamisesta vastaavat ohjaajat. Sisältöjen tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Yleisen tason viikko-päiväsuunnitelma tulee huoltajille tiedoksi wilmaan. Suunnitelmat säilytetään mm. lukukausittain tapahtuvaa arviointia varten. Arviointia suoritetaan koordinaattorin lisäksi myös ohjaajien, lasten ja vanhempien toimesta.

Aamu- ja iltapäivätoiminta kootaan seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, kestävä kehitys
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Utajärven aamu- ja iltapäivätoiminnan painotukset ovat seuraavat:

1. ulkoilu ja liikunta
2. leikki ja vuorovaikutus
3. kädentaidot ja askartelu
4. arkiaskareet, kestävä kehitys
5. mediataidot ja kirjallisuus

Toiminnassa tulee olla kaikkia edellä mainittuja toimintoja tasapuolisesti kuitenkin niin, että **ulkoilun ja liikunnan merkitystä pyritään tietoisesti pitämään esillä.**

4 Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminta vahvistaa lasten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Toiminnan järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt silloinkin, kun on kyse tukea tarvitsevista lapsista. Toiminnan tulee tukea itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä itsenäistymistä lasten omien edellytysten mukaisesti.

Toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys sekä tilanteiden ennakointi ovat erityisen

tärkeitä kehityksessään tukea tarvitseville lapsille. Leikin merkitys korostuu. Monipuolinen toiminta ja toiminnalliset työtavat edistävät lasten kehitystä. Liikunta, pelit ja leikit ovat hyviä välineitä myös sääntöjen noudattamisen ja itsesäätelyn harjaannuttamiseen. Yhdessä toimimisen taitoihin ja myönteisen vuorovaikutuksen edistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Ohjaajien ammatillista osaamista työskentelyssä tukea tarvitsevien lasten kanssa vahvistetaan mm. perehdytyksen tai koulutuksen avulla. Ohjaajien työtä voidaan tukea myös erityisopettajien tai oppilashuoltohenkilöstön antaman konsultaation avulla. Yhteistyö koulun kanssa lisää oppilaantuntemusta ja täydennyskoulutus varmistaa osaamista.

4.1 Aamu- ja iltapäivätoiminta yleisen, tehostetun ja erityisen tuen aikana

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Lain ja Opetushallituksen laatimien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti oppilaan saama tuki voidaan jakaa yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Ne ovat laajuudeltaan ja kestoaltaan erilaisia tukiratkaisuja. ***Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea.***

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa tuen tasot määritellään seuraavasti:

- Yleinen tuki on osa kaikkea oppilaan kasvatusta, opetusta ja ohjausta. Tuen tarve on silloin luonteeltaan yleensä lyhytaikaista, oppilas voi tarvita vain yhtä tukimuotoa, kuten tukiovetusta tai osa-aikaista erityisopetusta
- Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, annetaan tehostettua tukea hänelle laaditun, pedagogiseen arvioon perustuvan kirjallisen oppimissuunnitelman mukaisesti. Tehostettu tuki on luonteeltaan vahvempaa ja pitkäjänteisempää kuin yleinen tuki.
- Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Erityisen tuen antamisesta tehdään hallintopäätös, joka perustuu pedagogiseen selvitykseen. Oppilaalle laaditaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma HOJKS, josta on käytävä ilmi erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen

Oppilaat, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös, ovat oikeutettuja hakemaan aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. Kunta päättää toiminnan laajuudesta. Mikäli mahdollista, erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Jos

oppilaiden tarpeet sitä edellyttävät, voidaan toiminta järjestää myös omissa ryhmissä.

Utajärvellä erityisen tuen oppilaat osallistuvat kunnan järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaan, toiminnan tavoitteiden ja sisältöjen mukaisesti. Tällä tuetaan kaikkien lasten osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä sekä sosiaalista vahvistamista. Mikäli erityisen tuen oppilaalla on esim. terapiaa aamu- ja iltapäivätoiminnan aikana, se on oppilaan yksilöohjausta.

4.2 Yhteistyö toiminnan järjestämisessä

Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää. Huoltajan ja mahdollisesti koulun henkilöstön kanssa sovitaan, miten tehostettua tai erityistä tukea saavan oppilaan tarpeet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät tavoitteet otetaan huomioon aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Moniammatillinen yhteistyö lisää edellytyksiä oppilaan riittävään tukemiseen.

Tehostetun tuen aikana käytettävä oppimissuunnitelma sekä erityiseen tukeen kuuluva HOJKS voivat tarvittaessa sisältää kuvaukset oppilaan osallistumisesta aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa. Niissä voidaan kuvata, miten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ja toimintamallit tukevat oppilaat kehitystä. Tällä tavoin oppilaan päivästä muodostuu kasvatuksellinen kokonaisuus.

Tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta, näihin liittyvät asiakirjat ja niihin sisältyvät tiedot ovat salassa pidettäviä. Oppilasta koskevien salassa pidettävien tietojen luovuttaminen aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstölle edellyttää huoltajan antamaa yksilöityä tiedonsiirtolupaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja voi osallistua oppilaan tehostettuun tukeen kuuluvan oppimissuunnitelman tai erityiseen tukeen kuuluvan HOJKS:in laadintaan huoltajan luvalla. Kunta huolehtii siitä, että henkilöstö on tietoinen salassapito ja vaitiolovelvollisuuksiin liittyvistä säädöksistä ja lastensuojelulain velvoitteista.

Tehostettua tai erityistä tukea saavilla oppilailla voi olla kunnan päätösten mukaisesti oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen.

5 Toiminnan koordinointi, järjestäminen ja arviointi

Utajärven kunnassa aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä perusopetuksen

säädösten ja määräysten mukaisesti vastaa sivistys- ja hyvinvointipalvelut. Esi- ja perusopetuksen sekä lukion rehtorina Jari Kettukangas vastaa koulun toiminnasta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan toteuttamisesta vastaa Utajärven koulun apulaisjohtaja Heli Hartikka, joka myös koordinoi toimintaa. Toimintaa voidaan myös toteuttaa yhteistyössä muun yhteisön tai yrityksen kanssa, jolloin kunta tukee muuta yhteisöä tai yritystä enintään siinä määrin kuin kunta saa vastaavaan toimintamäärään valtionrahoitusta. Kunta vastaa Utajärvellä toiminnan kokonaisuudesta omana tehtävänä. Toimintasuunnitelman päivittämisestä ja hyväksymisestä päättää toimintaa järjestävä koulu. Aamu –ja iltapäivätoiminnan käytännön toteutuksen päävastuu on rehtorilla.

5.1 Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen Utajärvellä

Lapsen osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaa on huoltajille vapaaehtoista. Perheet hyödyntävät tarjolla olevan toiminta-ajan tarpeidensa mukaisesti.

Utajärven kunta järjestää perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa 1 – 2-luokkalaisille ja erityisopetuksen oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa sekä esikoululaisille että 3-luokkalaisille kunnan omana toimintana.

Utajärvellä koululaisten aamutoiminta järjestetään koulun tiloissa. Iltapäivätoiminnalla on käytössään myös koulun tiloja ja Nuoriso- ja liikuntatoimen tiloja. Eriyttämiseen ja pienryhmätyöskentelyyn käytetään koulun tiloja koulupäivän päättymisen jälkeen sekä mahdollisesti myös liikuntatoimen liikuntasalia ja kerhohuonetta, kirjastoa kirjastovierailujen merkeissä.

Utajärvellä aamutoimintaa järjestetään kaikkina koulupäivinä lauantaiyöpäiviä lukuun ottamatta. Aamutoimintaa järjestetään klo 7.00 – 8.50 välisenä aikana koulupäivän alkamiseen saakka. Aamutoiminta on pääasiassa lukemista, pelaamista tai leikkimistä. Aamutoiminnan aikana ei tarjota aamupalaa, mutta huoltajat voivat laittaa tarvittaessa lapselle mukaan kotoa oman aamupalan, jonka lapsi voi syödä aamulla. Aamutoiminnassa olevat lapset siirtyvät ulos koulun piha- ja välituntialueelle klo 8.30 ohjaajan kanssa odottamaan koulupäivän alkamista. Näin lapset näkevät muita ikätovereitaan sekä ehtivät ulkoilla ja liikkua yhdessä ennen oppitunnin alkamista.

Iltapäivätoiminta muodostaa kokonaisuuden, joka tarjoaa ohjattua toimintaa ja erilaisia virikkeitä, sosiaalista vuorovaikutusta sekä mahdollisuuden omaan toimintaan, rentoutumiseen, lepoon ja sovittaessa huoltajien kanssa aikaa myös läksyjen tekemiseen. Utajärvellä iltapäivätoimintaa järjestetään koulupäivinä lauantaiyöpäiviä lukuun ottamatta klo 12 -17 välisenä aikana. Iltapäivätoiminnan aikana tarjotaan paikalla oleville oppilaille välipala klo 14.00. Välipala syödään koulun ruokalassa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa sattuneen tapaturman hoito on lapselle maksuton. Kunta

on vakuuttanut aamu- ja iltapäivätoiminnassa olevat lapset.

5.2 Ryhmä koko ja kuljetus

Utajärven kunta järjestää perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa 1 – 2-luokkalaisille ja erityisopetuksen oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa sekä esikoululaisille että 3-luokkalaisille kunnan omana toimintana. Aamu- ja iltapäivätoimintaa pyritään järjestämään kaikille em. sitä hakeville lapsille.

Lapsen tullessa aamupäivätoimintaan tai lähtiessä iltapäivätoiminnasta ei koulumatkaetua myönnetä. Rehtori voi myöntää koulukyytioikeuden esim. lääkärin tai sosiaalitoimen lausunnon perusteella.

5.3 Maksut

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee tarjota joko 570 tai 760 tuntia koulu työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla. Toimintaan osallistumisesta voidaan periä kohtuullisia asiakasmaksuja (Perusopetuslaki 48 b§ 4 mon.).

Aamu – ja iltapäivätoiminnan maksuissa noudatetaan eri toiminnoille määriteltyjä maksuohjeita. Huoltaja sitoutuu korvaukseen ilmoittaessaan lapsensa toimintaan.

Jos sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä (lääkärintodistus). Jos lapsi ei muusta syystä osallistu toimintaan koko kalenterikuukautena, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta. Maksusta peritään puolet, jos ao. toimintaa annetaan enintään 10pvä/kk. Maksu voidaan puolittaa esim. kesäkuussa, jolloin kunta ei anna toimintaa kuin alle 10 päivää. Lapsen toimintaan osallistumismaksua ei puoliteta sillä perusteella, että lapsi osallistuu alle 10 päivänä kuukaudessa toimintaan.

Laskutusperusteena käytetään ennakoon sovittuja läsnäolopäiviä. Muutokset sovittuihin varauksiin voi tehdä vähintään kaksi viikkoa ennen toimintajaksoa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tarve tulee ilmoittaa Wilman kautta kolmen viikon jaksoissa, siten että edellisen viikon keskiviikkoon mennessä alkava uusi jakso on ilmoitettu. Mikäli aamu- ja iltapäivätoiminnan tarve on säännöllinen, riittää yksi ilmoitus toiminnan alkaessa.

Laskutus suoritetaan kuukausittain jälkikäteen toteutuneiden läsnäolopäivien perusteella. Laskutuksen toteuttavat Oulunkaaren työntekijät ohjaajien täyttämien osanottolistojen mukaan.

Kehitysvammaisten lasten maksuttomana erityishuoltona tai sosiaalitoimen tukitoimena järjestettävästä toiminnasta vastaa sosiaali- ja terveystoimi.

Maksualennusta voi vähävaraisuuden takia anoa vapaamuotoisella hakemuksella sosiaali- ja terveystoimelta.

Utajärven kunnassa noudatetaan seuraavia asiakasmaksuja kunnan päätöksen mukaisesti 1.8.2016 alkaen:

1. Kun lapsi osallistuu vain aamutoimintaan, klo 7 – 8.50 30 €/kk
2. Kun lapsi osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan klo 15.00 saakka 50 €/kk
3. Kun lapsi osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan klo 16.00 saakka 60 €/kk
4. Kun lapsi osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan klo 17.00 saakka 70 €/kk.

Sisaralennus 20%. Kunnan päätöksellä esioppilaille aamu- ja iltapäivätoiminta on maksutonta.

Maksut perustuvat Opetushallituksen suosituksiin maksujen järjestämisen periaatteista.

5.4 Toimintaan hakeminen ja valintaperusteet

Aamu- ja iltapäivätoimintaan haetaan valtakunnallisesti yhteneväisellä lomakkeella, joita saa koululta koordinaattorilta ja ohjaajilta aamu- ja iltapäivätoimintapaikasta ja kuntatoimiston yhteispalvelupisteestä ja mahdollisuuksien mukaan myös kunnan internet-sivuilla. Hakulomakkeisto on kaksiosainen. Huoltajien tulee täyttää sekä varsinainen hakemus että esitietolomake. Hakulomakkeiden mukana tulee infolehtinen, jossa kerrotaan tiivistetysti Utajärven aamu- ja iltatoiminnasta ja ohjeistetaan hakulomakkeiden täyttämistä. Jatkossa hakumenettely siirtyy kokonaisuudessaan Wilmaan.

Haku tulevan lukuvuoden toimintaan tapahtuu maaliskuun aikana. Hakumenettelystä ilmoitetaan helmikuun aikana paikallisessa lehdessä, kunnan internet –sivuilla ajankohtaista-palstalla sekä koululla aamu- ja iltapäivätoimintapaikassa.

Tarvittaessa yhdenvertaisina valintaperusteina käytetään ilmoittautumisjärjestystä ja/tai arvontaa. Ennen hakuajaa toimitetut hakemukset huomioidaan vasta hakuajan alettua. Ilmoitus varatusta aamu- ja iltapäivätoimintapaikasta lähetetään huoltajille kirjeitse viimeistään kuukauden kuluttua hakuajan päättymisen jälkeen. Utajärvellä aamu- ja iltapäivätoimintaan voi hakea myös varsinaisen hakuajan päättymisen jälkeenkin

toimintakauden aikana.

Irtisanominen varatusta paikasta tulee tehdä kirjallisesti 14 vuorokautta ennen palvelutarpeen päättymistä.

5.5 Henkilöstö

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia (Perusopetuslaki 48 e§).

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (no115/2004). Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstöä koskee 1.4.2004 voimaan tullut laki 1138/ 2003 lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä. Mahdollisesta ohjaajien hygieniapassikoulutuksesta huolehtii kunnan ruokapalvelut. Henkilöstövalinnoista ja kouluttautumisessa noudatetaan virkasääntöä.

Utajärvellä aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajina toimivat ensisijaisesti koulun koulunkäynninohjaajat. Ryhmästä voidaan osoittaa yksi toiminnan vastuuhjaaja, joka huolehtii mm. toiminnan päivittäisestä suunnittelusta. Tiedottamiseen liittyvistä asioista vastaa koordinaattori. Ohjaajille voidaan järjestää arki- tai viikonloppukoulutusta, johon veloitetaan osallistumaan. Ohjaajien sijaisjärjestelyistä vastaa koordinaattori.

Mahdollisia muiden toimijoiden järjestämiä harrastuskerhoja voivat ohjata henkilöt, joilla on kokemusta lasten kanssa toimimisesta ja jostakin erityisalasta.

5.6. Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

Koulun tiloissa noudatetaan koulun turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaa. Nuoriso- ja liikuntatalon tiloissa noudatetaan puolestaan ko. tilan turvallisuus- ja pelastussuunnitelmaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö on velvollinen toimimaan annettujen ohjeistusten ja em. suunnitelmien mukaisesti.

5.7 Arviointi

Aamu- ja iltapäivätoiminnan laki velvoittaa kunnan arvioimaan antamaansa tai hankkimaansa aamu- ja iltapäivätoimintaa, osallistumaan toimintansa ulkopuoliseen arviointiin sekä julkistamaan arvioinnin keskeiset tulokset.

LIITTEET

Hakulomake

Esitietolomake

Yksilöpäättöslomake

Päätöksen oikaisuvaatimusohjeet

Infolehtinen aamu- ja iltapäivätoimintaan haettaessa

